112102 ـ چگونه روزه‌های قضایش را به جای آورد؟

سوال

انسان چگونه باید روزه‌ّی قضایش را بگیرد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اگر شخصی روزه را برای عذری همانند بیماری یا سفر یا عادت ماهیانه که خاص به زنان است ترک کرده باید به تعداد ایامی که روزه نگرفته روزه شود، زیرا الله تعالی می‌فرماید:

وَمَنْ كَانَ مَرِيضاً أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ [بقره: ۱۸۵]

(و هر کس بیمار یا در سفر است [باید به اندازهٔ آن] تعدادی از روزهای دیگر [را روزه شود]).

و عائشه ـ رضی الله عنها ـ می‌گوید: ما دچار آن ـ یعنی حیض ـ می‌شدیم پس به ما امر می‌کردند قضای روزه را انجام دهیم اما به قضای نماز امر نمی‌شدیم به روایت بخاری (۳۲۱) و مسلم (۳۳۵).

وقت قضا تا شروع رمضان بعد است، بنابراین می‌تواند قضای این روزه‌ها را در این مدت چه به صورت پی در پی یا پراکنده انجام دهد.

اما تاخیر قضای روزهٔ رمضان پس از رمضان بعدی جایز نیست مگر از روی عذر.

مراجعه نمایید به سوال (26865).

اما اگر روزه را بدون عذر ترک گفته دو حالت دارد:

نخست: اینکه از شب قصد داشته فردا روزه نباشد و نیت روزه هم نکرده که برای او قضا صحیح نیست زیرا روزه عبادتی است وابسته به وقت و هرکس آن را به عمد ترک کند پس از وقتش نیز از او پذیرفته نمی‌شود زیرا پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرموده است: هر که [در امور شرعی] کاری انجام دهد که امر ما بر آن نیست پس آن [کار] مردود است به روایت بخاری (۲۶۹۷) و مسلم (۱۷۱۸).

حالت دوم: اینکه روزه را از شب نیت کند و آغازش کند سپس در اثنای روز بدون عذر باطلش کند که او باید قضای آن روز را انجام دهد زیرا شروعش کرده، مانند نذر که باید قضایش را به جای آورد. برای همین پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ به کسی که در روز رمضان جماع کرده بود امر کردند تا قضای آن روز را به جای آورد و فرمود: به جایش یک روز روزه بگیر به روایت ابن ماجه (۱۶۷۱). آلبانی در صحیح سنن ابن ماجه آن را صحیح دانسته است.

و اگر روزه در اثنای روز بدون عذر و بر اثر جماع باطل شده باشد قضا و علاوه بر قضا کفاره نیز بر وی واجب می‌شود. برای شناخت این کفاره لطفا پاسخ شمارهٔ (49614) را ببینید.

کسی که روزه‌اش را بدون عذر باطل کرده باید به درگاه الله توبه کند و اعمال صالح بسیار و روزهٔ نافله انجام دهد زیرا الله متعال می‌فرماید:

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى [طه: ۸۲]

(به یقین من نسبت به کسی که توبه کند و ایمان بیاورد و کار شایسته نماید و به راه راست رهسپر شود آمرزنده‌ام).

والله اعلم